

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Elofizetési ar:
félévre 14000 korona.
Egyes számára 00 kor.

Feltámadunk.

A kételkedésnek, sőt olykor egyenes tagadásnak annyira kitéve a keresztyén egyház egyetlen hittétele sincs, mint a feltámadásról szóló. Nemcsak cinikus közömbösök, nemcsak gúnyolódó szkeptikusok, nemcsak fölényes bölcselők és nemcsak gondolkodástól iszonyodó tudatlanok állanak vele szembe, hanem nagy, fényes elmék, egyébként hívő lelkek, az egyház és az atyak tanítását tiszteletben tartók.

Pedig tudjuk, hogy a feltámadás hittétele benne van az apostoli hitformában; hogy Pál apostol szerint, ha az Úr Krisztus fel nem támadott, hiába való a mi prédikálásunk; hogy az őskeresztyéneknek húsvét volt a főünnep, minden ünnepnél felebbvaló és egyik keresztyén egyházban ma is megvan az az ősoktól örökölt szép szokás — sajnos, legtöbb ajkon alig egyéb szokásnál, — hogy húsvét ünnepén még egymás köszöntéséül is azt az örömgét használják: Krisztus feltámadott.

Nem feladatomban a feltámadás tanítása mellett érveket felsorakoztatni. Ezerszer elmondták ezeket és ezerszer hiába a kételkedőknek. Nem feladatomban ennek a tanításnak vigasztaló és megnyugtató hatásáról szólni s beszélni arról, hogy nemzetünk mostani állapotában még hazafiúi szempontból is mekkora a jelentősége ennek a nagy hitnek. Elegen megteszik ezt úgy is, bár többször is és nagyobb hangsúlyozással is, mint amennyire szükséges.

Mindenféle természeti és bölcséleti példák helyett magának a hitnek a kérdése áll előttem előtérben.

Bizonyos, hogy a keresztyénség sarkalatos tétele az, hogy Jézus Krisztus értünk bűnösökért ártatlanul meghalt s ezzel megváltva bennünket a bűnöktől, testben feltámadott és mindnyájunk számára legyőzte a halált.

Ennek a sarkalatos hittételnek elfogadása tesz bennünket keresztyénekké. Ha ezt el nem fogadjuk, lehet Jézus számunkra — mint Jókai mondja — jó ember, akit követünk, de nem Isten, akit imádunk. A feltámadásban kételkedve keresztyénnek lenni annyi, mint hit nélkül keresztyénnek lenni.

A hit nélküli keresztyénység pedig az a veszedelem, ami ellen védekeznünk kell.

Ezért esik fájdalmasan, hogy a feltámadás nagyszerű tanítását nem helyezik elég nyomatékkal a keresztyén gyülekezetek elébe. Ígehirdetést is hallunk akárhányszor, amely csak kerülgeti a határozott állásfoglalást és mindenféle szép vigasztalásokat beszél mindenkinek fennmaradásáról, vagy megújulásáról, anélkül azonban, hogy valójában többet merne mondani, mint a Hamlet sírjelenete.

Ezzel a csöndes megalkuvással szakítani kötelessége az egyháznak. Nem szabad tapintatoskodni, kerülgetni az evangéliomi igazság melletti állásfoglalást. Nem szabad megengedni azt, hogy ki-kiteleszése szerint higgyen, vagy ne higgyen és mégis keresztyénnek hirdesse magát.

Az evangéliom tanításában s a szíveknek megszilárdításában nem vagyunk elég erősek. Krisztus nélkül akarunk keresztyének lenni. Ez az oka társadalmunk s egyházunk aláhanyatlásának.

Meg kell állanunk az evangéliom mellett, magunkévá kell tennünk Krisztust, az élő, a feltámadott Krisztust és akkor érezni fogjuk, hogy az örök élet már e földön a miénk lesz.

Ő az út, az igazság és az élet.

A megpróbáltatások idején úgy az egyes emberek, mint a tömegek látó szervére homály borul, elméjük meggyöngyül, gondolkodásuk tántorog, képzeletük csapong, akaratuk szertelen kilengésekbe téved s a bizonytalanságnak, kételkedésnek változatai üzik-kergetik, hányják-vetik a szorongó lelkeket ide s tova, mint valami rozoga csolnakot a felkorbácsolt tengeri vihar. Ilyen állapotban az ember eltéveszti szeme elől a célt, nem tudja megállapítani: hova, merre induljon, hogy nyugtot találhasson a lelke. Sötét, bizonytalan előtte a láthatár, keblét a remegés, idegzetét a tusakodás emészti és észrevétlenül, önkéntelenül is epedve sóvárog a vigasztalás, erő és szabadulás után.

De hol találja meg mindezt? Talán a világban, az embereknél, vagy éppen önmagában? Avagy az elhunytak szellemeinek ügyvélt köz-

vetítésével, avagy bármely látható és láthatatlan teremtmény segítségül hívása folytán? Éppenséggel nem. Hiszen mindezek a képzelt utak-módok hiábavalók, nincsen bennök állandóság, mindez hiábavalóság és a léleknek gyötrelme.

Az elhagyatottság, levertség, vívódás és reménytelenség végső percében jó segítségül az Úr Jézus. Gyöngéd, szeretetteljes, de hatalmas csodákat művelő pásztori hangján bizonyoságot tesz magáról: *Én vagyok az út! Én és rajtam kívül senki más soha, sehol.* Amit halandó ember ezen a világon sohasem mert kimondani, annál kevésbbé magáról bizonyosággal kijelenteni: azt az örök hatalmú és végtelen irgalmasságú Világidvezítő nyilatkoztatta ki végérvényesen, hogy minden tévelygő, kételkedő, csüggedező, tántorgó földi vándor előtt felmutassa azt a célt, amelyet elérnie kell és azt az utat, amelyen ehhez a kitűzött célhoz eljuthat. *Ő az út!*

Valahányszor tehát a keresztyénség erről az útról letért, mindannyiszor sötét tömkelegbe jutott és méltán megérdemelt csapás, romlás, vergődés lett osztályrésze úgy a vaksággal lakolt vezetőknek, mint az általok vezetett tömegeknek. Így történt az utóbbi években is szemünk láttára, amikor a tökéletesedés céljához vezető útról letérve, a világ művelt keresztyén népei a sátán útvesztőire tévedtek és egymás ellen vívott ádáz háborúikban ember-testvéri vérrel fertőztették meg kezeiket és pogány átkozódásokkal, vad kegyetlenséggel, irtózatos tömegmészárlásokkal hazudták meg a Krisztus szent nevével nevezett keresztyén ember erkölcsi méltóságát. És ebben a rettenetes felfordulásban jutott-e eszébe a hatalmasoknak *Ő, az út,* hogy visszatereljék a népek millióit *Ő* hozzá, aki a szeretet, béke, boldogság céljához vezérli el a Benne hívőket? Bizonyára jaj annak, akit késő bánat ér. De mégis jobb későn, mint soha. Vissza tehát még ma *Ő* hozzá, aki az egyedüli igazi út, aki ebből a folytonosan tartó nagy zűrzavarból egyenes térre és biztos célhoz vezethet. Az ő golgotai szenvedései és kereszthalála által nyilván megbizonyította a bűnös világ iránt érzett örök szeretetét, mellyel szünetlenül vonzza magához a megfáradottakat és megterhelteket, hogy megnyugasztalja őket.

Ugyanő, aki az út, azt a bizonyoságot teszi önmagáról, hogy *Ő az igazság.* Eszerint nem lehet semmi kétség arra nézve, hogy igenis van igazság úgy az égben, mint a földön. Példabeszéd szerint ugyan azt szokták mondogatni, hogy itt a földön nincsen igazság. Ez a szálló ige azonban azon a tapasztalaton alapul, hogy az emberek jó nagy része nem ott keresi, nem onnan várja és nem úgy gyakorolja a maga igazát és a mások igazát, ahol és ahogy azt megtalálhatná. Ezeknek és mindazoknak, akik éheznek és szomjúhozak az igazságot,

úgyszintén a saját maguk igazságával kérkedőknek útmutatójául, irányelvül és kalauzusképpen hirdetjük és hangsúlyozzuk, hogy *Krisztus az igazság.* Minden gondolatnak, érzésnek, törekvésnek, erkölcsi és szellemi tevékenységnek az a tény kölcsönöz ihletet, sikert, győzedelmet, hogy Krisztusban van meg, sőt ő maga a teljes igazság.

Hogy ettől az isteni megállapítástól szintén mily messzire eltávolodott a keresztyénség az előző század folyamán, aminek aztán a végső kárhoztatása volt a szemünk előtt feltáruuló jelenlegi összeomlás — azt felesleges volna részletezni, hiszen minden érdeklődő ember ismeri és tudja. De annál inkább időszerű és indokolt, hogy akik még ma, mint élő emberek, részesek voltak a nagy világfelfordulás előidézésében, azok töredelmesen vallják be, hogy oktalanul és botorul cselekedtek. Ez a megtérés nemleges része. Viszont tevőlegesen is adják jelét a bűnbánatnak és járuljanak Ahhoz, tegyenek nyíltan vallást Arról, aki világmegváltói fenségének tökéletes tudatában monddta magáról:

Én vagyok az igazság! Én és senki más, sehol, soha.

Ha a tudomány a közelebb letűnt század tartama alatt Krisztusban kereste és találta volna fel az igazságot; ha nem kalandozott volna szerteszét az emberi korlátolt elme képzelt elméletezéseinek és delibábszerű játszi műveleteinek a színterén; ha nem keresett és nem alkotott volna magának bálványokat, földi tekintélyeket, fényben csillogó tünékeny figurákat s ha az égben, a földön és a föld alatt a vizekben élő valóságok hasonlatosságára kifaragott képek, szobrok s kiábrázolások előtt való leborulás helyett magát a való igazságot a Krisztust szerette, tisztelte és imádta volna: akkor nem érte volna az elméletező tudományt az a szemrehányás, amely legkevésbbé sem kárpótolhatja többé a károsult tömegeket a reájok zúdult nagy csalódásokért és keserű kiábrándulásokért. Ezekkel együtt sújtott le ránk a gazdasági romlás, mert a Krisztus igazsága helyett az anyagiság elve tolult előtérbe; továbbá az erkölcsi pusztulás, hanyatlás, mert krisztusi eszmény helyett a test és vér indulatai, lázas fellobbanásai és telhetetlen szenvedélyei ütöttek tanyát gyakorta a társadalom, a család és az egyesek előbb tiszta szentélyeiben, amely kóros jelenségektől csak a legfegyelmertettebb jellemekek voltak képesek ép-ségben megőrizni magukat. A többiek úsztak az áradattal, míglen besodorta őket az örvény.

Vissza hát az igazsághoz; de még ma, amíg nem késő. Vissza az örökkévaló Isten önkinyilatkoztatásához, a megtestesült és egyedül való igazsághoz, a Krisztushoz! *Ő* tőle kérjük, reméljük és várjuk az igazságot, melyet a népek szövetségétől, a földi hatalmasoktól, a telhetetlen kapzsi szomszédoktól és a saját

magunk erejétől, bölcsességétől hiába várunk. Utoljára is nincs számunkra más út, nem nyerhetjük meg, nem érhetjük el, nem bírhatjuk soha másképen az igazságot, hanem csakis Krisztusban, aki lett nekünk Istentől bölcseségül és igazságul, szentségül és váltságul.

Last not least, aki az út és az igazság, ugyanő az élet. Szinte fokozatos erővel és megcáfolhatatlan bizonyossággal tesz magáról tanúságot idvezítő Urunk, midőn így szól: *Én vagyok az élet.* Hogyha valamelyik tanítványa, vagy valamelyik hitvalló és vértanú tette volna legelőször azt a bizonyosságot Krisztusról, hogy *Ő az élet*: akkor azt mondhatná a hirhedtté lett irányzatos bibliai kritika, hogy ez a vallástétel túlzó mysticismus, rajongás, önkivüliség, vagy ilyesvalami lelki eltévelyedés megnyilatkozása. De éppen ő maga, az élet Ura mondja magáról, hogy *Ő az élet.* Ilyen kijelentést sohasem mert volna tenni magáról sem Mózes, sem Buddha, Zoroaster, Mohamed, vagy bármely más vallásalapítónak tartott halandó ember. Így csakis egyedül Krisztus szólhatott és szólott, mert örök léte tökéletes tudatában csakis *Ő* szólhatott és szólott így. És az *Ő* ebbeli kijelentése kezesség és zálog abban a tekintetben, hogy aki hitének teljes bizodalmaival egyedül *Ő* hozzá menekül, *Ő* benne remél, *Ő* vallja Urának, Idvezítőjének: az a hívő ember megtalálja és bírja az igazi életet, tudniillik azt a létet, mely nem végződik be a sírnál, hanem a feltámadás útján örökké tart az Isten országában.

Sajnos, hogy ettől a kinyilatkoztatott igazságtól szintén messze eltévedett a keresztyénség jó nagy része az utóbbi időkben. Más élet lehetőségei, javai, gyönyörűségei és dicsősége után futottak számtalanon úgy egyesek, mint társadalmak, népek egyaránt. És mi lett a vég? Mi lett az eredménye a földi reménykedéseknek, a hatalmi törekvéseknek, a bálványkultuszoknak, az ágyúharcoknak, légi iszonyatosságoknak, tengeri borzalmaknak? Ugy-e bár látjátok, szemlélhetitek az új életet, mely a vérözön után tárul fel előttünk. Ime, ilyen az élet Krisztus nélkül. Enyészet, halál, kárhozat.

De ne időzzünk tovább a Krisztus nélküli világ sivár állapotának szemléleténél, hanem forduljunk egész valónkkal a Krisztus felé. Az *Ő* nagypénteki szenvedése és bünt engesztelő váltságahalála, úgyszintén a halála után való dicsőséges feltámadása legyen a mi kezességünk és zálogunk arra nézve, hogy az irgalmas Isten a mi magyar nemzetünk jelenlegi szenvedései és haláltusája után megadja nekünk az új életre leendő diadalmas feltámadást és majdan a földi pályafutás után részeseivé tesz egyen-egyen mindnyájunkat a Krisztus által nekünk ígért és ajándékozott örök életnek.

Mindez azért, mert Krisztus az út, az igazság és az élet. Ez a mi hitünk és ez a mi hitünk meggyőzi a világot. **Theologus.**

Egyház

A debreceni egyházmegye 1924 április 11 én Debrecenben tartott közgyűlését megnyitó esperesi beszéd.

Nagytiszteletű és Méltóságos Egyházmegyei Közgyűlés!

Olyan hosszú, kietlen, jeges, fagyos télben, mint aminő — Isten jóvoltából — immár hátunk mögött van, ki ne óhajtoznék a tavasz, a rügyeket duzzasztó, lombokat növelő, zöld pázsitot szövögető, bimbókat fakasztó, virágokat illatoztató kikelet után, a dús aratás reményével?

A természetben itt már a tavasz. Az Úr szájának kibocsátott lehellete fölcsókolá téli álmaikból a füvecskék miriádjait, pattogtatja a nekiduzzadt rügyeket, szövögeti mezeinken a zöld pázsitot, lombkoronát készítget bokraink és fáink tar fejére; már-már szép virágok látnak s gerlicék szava bűg a földön. Völgy és halom nem sokára szivárvány színeiben pompázva, illatpárában bocsátgatja szíves háláldozatát a magasságban lakozó felé, hogy elvonultatá a telet s ismét megújítja a földnek színét.

Hajh, az a természet!... az ezer csodák bűbájos titkait rejtegető természet, hogy tud engedelmeskedni Urának, Teremtőjének; mily készséggel hámlasztja le magáról a fagy és jég burokjait; mily békésen tud egybeolvadni pompázó színekben s mézes illatárban; hogy tud örülni, örvendezni ama diadalmon, mit a szeretet meleg sugaraivá válnak ki a halálba dermedt, fagyos kegyetlenkedés fölött!

Micsoda hozzáképest az ember?... Az ember, kit Ura, Teremtője, csak egy kevéssel tőn kisebbé az angyaloknál, de dicsőséggel és tisztességgel megkoronázott? „Minő csodás keveréke jó-s gonosznak? Sárból és napsugárból egybegyúrva, tudásra törpe és vakságra nagy.” S enbelsejében hordja folytonosan a gyűlölködés bomlasztó mérget.

Im a világunk, embervilágunk, nagy botorul magára zúdítja a fölöttünk átzúgott véres fürgeteget s annak nyomán elfordulva a világvilágossága, a szeretet éltető napja elől, nem bírja magáról lehámlítani a szívtelenség jeges páncélját. Gőgös daccal utasítja vissza a Golgothán érette vérezett isteni, nagy szeretet mindeneket egybeolvasztani törekvő meleg sugaraival. Gyűlölködése vad karmaival tépdési tulajdon testvéreit s csak oly parányi közületben sem bír békés szívekben egybeolvadni, mint aminő megcsonkított hazánk. Mit mondok?... Még kisebb területeken, gyülekezeteink beléletében sem bír, nem tud zöld ágra vergődni a béke olajfája, hogy lombjai közt a nyájas vidámság fészket rakhasson s zengő

dalával dicsérje az Urat, a bölcs alkotót, a hű gondviselőt.

Ki az közülünk, ki ne óhajtaná, hogy a fagyos embervilág elvalahára kies tavasz sugárzó mezébe öltözködjék? Ki az közülünk, ki elleneinktől fojtogatott hazánk, nemzetünk újraeledését epedő szívvel nem szomjúhozná?... S ki az közülünk, aki egyházunk, gyülekezeteink szűkebb körében nem akarná uralomra juttatni a szeretet dicső fejedelmét?... Nos, álljon elő!... Senki... Miért hódolunk hát mégis annyian inkább a szétvonást szító ördögöknek?... Miért vonakodunk hát mégis eggyé lenni mi magyarok és keresztyének, hogy a sirunkat készítgetők kezéből, — a szent hevület buzgó erejével kiragadjuk az ásószerszámot, odadörögve a füleikbe: *élni akarunk!*... Élni!?... Ám él a mohos sírhalmon túl is az, ki arany-hímes fonalakból szötte-szövögette itt az élete vásznát; de halván-halott már itt jártában is az, kit bűzös posványban fetrengegni lát a fölkelő és a lenyugvó nap. Ami eszmekörünk s eszményi hivatásunk szennyfoltot nem tűr.

Élni akarunk? Akkor, legyünk bár mi magyarok s reformátusok akár kétkézi napszamosok, akár televényes holdak birlalói, akár harangozó, vagy egyházi, akár presbiter, gondnok, vagy tanító, akár magasabb világi elem, vagy lelkipásztorok — illusztris tömörüléssé kell lennünk; ki kell forrnunk magunkból a salakot; krisztallizálnunk kell a krisztianizmus szűrő szitáján át; magunkba szívunk melegét annak a napnak, Ki egyedül hozhat reánk tavaszt, új eget és új földet föl-tároló kikeletet.

Ott az áldás, ahol a béke; ott a virágzó s gyümölcsöző élet, ahol a konstruktív erők a szeretet melegétől termékenyülnek meg. Nekünk az Úr Krisztus adta prerogatívánk, hogy legyünk só, mely megízesíti azt az anyagot, amelybe belevegyül, legyünk kovász, amely élvezetesen hatja át azt a tésztát, amelybe belekeverik. Nincs a magyar nemzetnek, nincs a magyar református egyháznak olyan rétege, amellyel nem közölhetnők s nem éreztethetnők a krisztusi erő propagatív hatását, csak... vetkezzük le az ó-embert, mely megveszett az álnok, gonosz kívánságok miatt s öltözzük fel az újat, mely Isten szerint teremtett igazságban és szentségben. Sugároztassuk szerte magunkból a belénk szüremkedett krisztusi energiát s engedni fog a fagyos világ kérge s reánk is jönni fog új kikelet, dús aratásra reményt keltően.

Fájó szívvel emlékezem a közelebbi gyűlésünk óta bennünket ért veszteségekről. Így az alsószabolcs-hajduvidéki testvér egyházmegye esperese, *Szabó Antal*nak oly váratlanul történt elköltözéséről; a mi kedves, jó *Sinka Sándor*unk, egyházmegyénk egykori élénk tollú világi jegyzőjének, majd vil. tanács-

birájának, utóbb tiszteletbeli tanácsbirájának kiszemvedéséről. A kabai egyházban kiváló pedagógiai érzékkel forgolódo tanítónő s ifjúsági író özv. *Dulházy Kálmánné*; a derecskei tanítótestületben mindig nagyrabecsült *Bencze Péter* ig.-tanító s ugyanott viruló ifjúságában hirtelen koporsóba hervadt *Bartha Károly* tanító; a már nyugalomba vonultan éldegélt *Cseh Károly* biharnagybajomi kántortanító és a nagy kállói elmeegógyintézetben, sinlődéseitől megmentett *Dabis Antal* bakonszegi volt kántortanító haláláról. — Helyezzünk sírhalmukra egy-egy cypruságot, emléküket örökítsük meg jegyzőkönyvünkben s részvétünkről értesítsük gyászoló szeretteiket.

És most elnöktársam, öméltósága nevében is szívélyesen köszöntve gyűlésünk összes megjelent alkotó tagjait, közgyűlésünket megnyitom.

F. Varga Lajos.

Közelet

Kivonat

a buji református egyház presbiteriumának
1924 február hó 24-én tartott gyűlésének
jegyzőkönyvéből.

4. szám.

(Folytatás és vége.)

5. Kértünk az államtól 2 szövő-széket és megszerveztük gyülekezetünk nőtagjaiból:

a *szövő-tanfolyamot*. Már itt is van a 2 modern szövőszék, naponkint csak az egyiken is könnyen 10—15 méter dupla széles vásznat szöhet egy-egy ügyes asszony, vagy leány. Asszonyaink és leányaink egész télen át szorgalmasan fontak, azonkívül hozattunk elegendő pamutot is. A mesternő Hajdúböszörményből pár nap múlva jön. Egyelőre magunknak szőjük a magunkét: ha kész lesz, jó pénzért másoknak dolgozunk. Hisszük, hogy... „Isten, ki minket is szeret, Megadja, ha kérjük, a napi kenyeret!”

6. A munkára nevelést már az elemi iskolában kezdjük. Van két érdemes, buzgó, szorgalmas tanítónk: Zsoldos Ferenc és Benkő György.

A *háziipar* minden ágát a lehető tökélyvel tanítják felnőtteknek is, pl. különféle kosárfonás, gyalult fűzfából üvegek befonása, nád-székfonás, gyékénymunkák, pompás raffiamunkák, seprűkötés, a kisebbeknek kézügyesítő agyagmunkák és színes papírból díszes, kedves képek, színes ceruzával rajzok; nyáron kertészet! Iskolánk az Ifjúsági Vöröskereszt-Egylet tagja s mint ilyen, anyagbeszerzés terén segítve van. Egy hónappal ezelőtt kaptunk 34 csomag amerikai szeretet-adományt, melyben értékes dolgok voltak!... Az iskola a templom

előcsarnoka! Hála Istennek, iskolánknak szerte a vidéken jó híre van! A környékbéli tanító urak ide jönnek tanulni! Legközelebb a Napkor-i állami elemi iskola 6 tagú tantestülete volt itt. Jelszavunk: „Ora et Labora!”

7. Milyen igaz az, hogy a munka nemesít! 1923 szeptembertől december 31-ig az évvégi gondnoki kimutatás szerint csak a lelkészi hivatal útján befolyt *Isten dicsőségére* 702,908 K önkéntes adomány. Akkori érték szerint 10 mázsa búza ára; jelenben 2.500.000 K-t tenne ki. Ezt akkor tudjuk igazán értékelni, ha meggondoljuk, hogy egyházunk tagjai szerény jövedelmű kisbirtokosok, nagyjából részben nap-számosok!... Az egyház minden dolgát, pl. favágást, kocsival fuvar, a hívek ingyen végzik, jó lélekkel, nem robotként!

8. A befolyt adakozásokat *karácsonyi segély-akciónkra* fordítottuk. Kiosztottunk 197 kg. lisztet, sok tojást, diót, mákot, zsírt stb., 11 iskolás gyermeket ruházati cikkekkel segítettünk; 8 szekér galyfát is vitettünk a szegénysorsú híveinknek. Adakozásra való felhívásunk sohasem talál süket fülekre.

9. *Rendszeresen látogatom a híveinket*, különösen a belegeket, a civakodó családokat. Egyházi törvényeinknek megfelelően szervezve van az egyházközségi bíróság is, illetve e kötelességet is a presbiterium kiküldöttei teljesítik. Legközelebb összeült 1924 január 23-án Balog György panasza édesanyja, özv. Balog Istvánné elleni ügyben és a kívánatos békességet helyreállítottuk.

„Mindeneknél mindenné lettem, hogy minden módon megtartsak némelyeket...” Közeledésemet szívesen veszik; mindenütt ezt tapasztaltam.

10. *Iratterjesztés* terén is megteesszük a lehető. A négy evangéliomot 40 példányban ingyen osztottuk szíjjel. Egyéb vallásos füzeteket is osztogattunk alkalomadtán. A „Téli Újság” 17 példányban jár. Az iskolás gyermekeknek jár az „Örömhír” gyermeklap több példányban. A „Fecske” című belmissiói lapot is járattuk. Ingyen jár a „Vöröskereszt” ifjúsági lapja, a „Gönczöl”. Az ifjúsági egyesületnek jár: az „Új Idők”, „Magyar Lányok”, „Érdekes Újság”, „Vasárnap” (gazdasági és politikai hetilap), „Magyar Gazdák Szemléje”, „Természettudományi Közlöny”, „Kálvinista Szemle”, „Budapesti Hírlap”.

A lelkészi hivatalnak szintén jár négy egyházi lap.

*

Röviden összefoglalva tehát: rendszeresen tartunk gyermekistentiszteleteket; protestáns délutánokat; a konfirmációra való előkészítést én végzem, három éven át, vasárnaponként és csak a 15 éveseket konfirmáljuk; van ifjúsági egyesületünk 15—24 évesek számára; zenekar; énekkar; szövötanfolyam; kézimunka-házi-

ipar; cura pastoralis; szeretetmunka; iratterjesztés.

Mindez 800—900 lelkes, kicsiny gyülekezetben!... Hogy könnyen boldogulunk, hálás lélekkel tulajdoníthatjuk Andrássy Kálmán nagytiszteletű úrnak, aki a legsúlyosabb kötőró munkát elvégezte több mint 40 éves áldásos működése alatt. Sok követ kifaragva, helyére illesztett, szinte állanak a falak, mi most tetőt vonunk. Vajha a kegyelmes Isten velünk lenne ezután is!

Mindez a mi titkunk maradt volna, azonban Nagytiszteletű Esperes Úr felhívása folytán ezekben vagyok bátor betérjeszteni jelentésemet...

Kérve megértő atyai jóindulatát, maradok mély tisztelettel

Buj, 1924 február hó 17-én

alázatos szolgálja

Tálas Áron s. k.,

Presbiteriumunk mindenben igazolja h. lelkész jelentését.

Kmf.

A kivonat hitelélül

Buj, 1924 április hó 4-én.

Benkő György,

Tálas Áron s. k.,

Különfélék

Boldog és idvességés husvétli ünnepeket kívánunk Olvasóinknak.

Dr. Baltazár Dezső püspökünk folyó hó 11-én délután immáron tizedik előadását tartotta amerikai útjáról. Az oratórium ez alkalommal is telve volt s a hallgatóság nagy figyelemmel esüggött a felolvasó ajkain, míg az amerikai fogadtatás és első hatás részleteiről értesült. Az emlékezetes vallásos estélyen Farkas László th. szavalt, Szabó Lajos kántor énekelt.

Nagypéntek megünneplését és a hivatalok munkaszünetét Debrecen város kimondotta. Ezzel egyidejűleg a kereskedelmi kamara felszólítására az üzletek is jórészt zárva voltak. Budapesten a tőzsde szünetelt. Lassanként megértik az emberek nagypéntek jelentőségét.

Egyházkerületünkben tanácsbíró lett Soltész Elemér tábori püspök, lelkészi aljegyző Makláró Károly kunhegyesi lelképásztor, zsinati rendes tag Bartha László esperes, Dobó Sándor tanító, egyházkerületi tanítóképviselő Mocsáry László debreceni igazgató tanító. Ad multos annos!

Husvétkor kilencvennyolc legátust bocsátott ki kollégiumunk.

A debreceni tanítónőképző-intézet ifjúsági segítőegyesületének támogatására a hajdunánási gyülekezet 50,000 K-t, a kabai gyülekezet 10,000 koronát juttatott.

Genfi egyetemi diákok látogattak el Debrecenbe a folyó április hó 10. napján. Összesen tizenketten voltak és társaságukban volt még öt magyar ifjú, akik az evangéliumi keresztyén diák magyar szövetség képviselőjében kalauzolták genfi protestáns pályatársaikat. Közülök, már t. i. a genfiiek közül öten jogászok, hatan orvostanhallgatók voltak és egy, nevezetesen Christen Marcel református theologus volt. A vasuti állomáson a debreceni egyetemi hallgatók Bethlen Gábor körének vezetősége és tagjai, ugyszintén a vendéglátó úri családok képviselői fogadták őket. Azon a napon délután megtekintették a Nagytemplomot, a kollégiumi nagy könyvtárt és református főgimnáziumot, majd öt órai teára a genfi egyetem díszdoktora Dr. Erdős József egyetemi tanár látta szívesen az egész társaságot. Másnap, 11-én délelőtt megsejlelték az egyetemi klinikai telepet, melynek méretei és berendezései nagy hatással voltak rájuk. Délután a református leánykollegium Csokonai műelőadásán vettek részt, ezenkívül a város, az egyház és az egyetem egyes nevezetes intézményeinek tanulmányozásával foglalkoztak, míg este a Bethlen Gábor kör által rendezett és fényesen sikerült szeretetvendégségen nyertek kellemesen szórakoztató és tanulságos impressiókat. Látogatást tettek Dr. Baltazar Dezső püspöknel, dr. Révész Imre egyházkerületi főjegyzőnel és dr. Orsós Ferenc egyetemi rectornál. Mivel megjelenésükkel, értelmes társalgásukkal, általában forgolódásukkal megnyerték a debreceni egyetemi diákság és társadalom rokonszenvét, viszont minden okuk megvolt arra, hogy fogadtatásuk, ellátásuk és az irántok tanúsított hitrokoni szeretet tapasztalása alapján a magyarság és reformátusság iránt őszinte nagyrabecsüléssel, együttérzéssel, bizodalommal és hittestvéri érzülettel viseltessenek. 12-én reggel utaztak tovább Cegléd, Kecskemét és Szeged református intézményeinek és társadalmának megismerése végett. Vajha ez az ifjúsági látogatás is erősbítené, gyarapítaná és áldásossá tenné a schweizi és magyar Genf (Genève és Debrecen) között meglévő testvéri benső viszonyt.

A debreceni tanítónőképző intézetben április hó 3., 4., 5. napján végezte hivatalos látogatását Sarudy Ottó kir. főigazgató. A látogatását befejező értekezleten elismeréssel nyilatkozott a tanári kar és az ifjúság példás köteleességteljesítéséről. Elismerése jeléül 150.000 K-t adományozott egy ifjúsági pedagógiai könyvtár megalapítására. Aggodalommal töltötte el azonban az intézet meg nem felelő elhelyezése és hiányos tanügyi felszerelése, amely fogyatékoságok következtében a tanári kar a maga akaratát, testi-lelki erejét a kívánatos mértékben nem érvényesítheti. Azon reménységének adott kifejezést, hogy — a tanítónőképzés egyházunk legfontosabb feladata lévén, — debre-

ceni egyházunk és a tiszántúli egyházkerület mielőbb gondoskodni fog az intézet megfelelő elhelyezéséről s korszerű felszereléséről s akkor e tanítónőképző-intézetünk méltó versenytársa leend a legelső állami képzőintézeteknek. Adja Isten, hogy úgy legyen!

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr a tanítónőképző-intézeti magánvizsgálatok időleges megszüntetését keresi, ez iskolai évben az I-ső osztályú tanítónőképző-intézeti magántanulók magánvizsgálati engedélyt nem nyerhetnek.

Országos Református Alapítványi Egyesület R.-t. alakulóban. Ilyen című részvénytársaság alapítására való buzdítás céljából jelent meg a Debreceni Egyházmegye közgyűlésén dr. Szundy Károly úr, ahol terjedelmes előadásban jelezte a nevezett egyesület célját s kérte, hogy a közgyűlés ajánlja az egyházközségeknek, egyháztagoknak a részvény jegyzést. A közgyűlés annak tudatában, hogy az ajánlás esetén nem csak erkölcsi, hanem materiális felelősség súlya is fogja terhelni közgyűlésünket, várakozó álláspontra kívánt helyezkedni a kérdéssel szemben, s egyelőre információ szerzésére 3 tagu bizottságot küldött ki, melynek tagjai a következők: Márk Endre a debreceni egyház képviselője, dr. Thury László egyházmegyei ügyész és Rózsa Sándor egyházmegyei pénztárnok. Az információ eredményéről a bizottság jelentést fog tenni az egyházmegyei elnökségnek s az elnökség felhatalmaztatott, hogy a bizottság javaslatához képest tegye meg a további intézkedést. Erről a helyzetről lapunk útján sietünk értesíteni egyházainkat.

A fecske c. lap f. évi 6. száma állandó rovataiban a vasárnapi iskolai leckék feldolgozására ad hasznos útmutatást. Melléklete, a Csendes Percek, a bibliaolvasók számára hiterősítő rövid elmélkedéseket nyújt minden napra. Kiadóhivatal Budapest I., Bertalan-utca 24. Előfizetési ár félévre 4000 K.

Örömhír a neve annak a gyermeklapnak, amelyet a Vasárnapi Iskola Szövetség ad ki s amelynek áprilisi száma igen tanulságos történeteket és verseket tartalmaz. A lap előfizetési ára egész évre 3500 K. Kiadóhivatala Budapest, IX., Bakács-tér 9.

A Mustármag c. lap áprilisi száma szerint a páratlan buzgóságú Vargha Gyuláné, aki 21 éven keresztül szerkesztette a Bethánia-Egyletnek emez építő folyóiratát, a szerkesztőségtől megvált, olvasóitól búcsút vett. — Ugyanebben a lapban jelezve van, hogy Pauer Irma, aki az Egyletnek egyik vezető tagja volt, a Bethánia kötelékéből kilépett.

A Debreceni Egyházmegye közgyűlése az április 11-én tartott ülésében kötelező határozatban mon-

A nagytiszteletű Lelkész és Tanító urak figyelmébe!

Tisztelettel értesítem a nt. Lelkész és Tanító urakat, hogy férfi és női szabó üzletemet teljesen újonnan berendeztem, melyben a legkényesebb igényeket kielégítem. A pár hónappal ezelőtt megrendelt férfi és női szöveteket már megkaptam és így módomban áll a mai árnál 25 százalékkal olcsóbban vállalni.

Tegdes János férfi és női szabó Péterfia-u. 42.

dotta ki, hogy amelyik egyház a közigazgatási járulék címén lelekszám után meghatározott 5 deka-gramm búzaadót meg nem fizette volna be, annak váltsága a határozattól kezdődőleg a befizetés teljesítés havának első napján jegyzet legmagasabb tőzsdei ár szerint fizetendő be az egyházmegyei pénztárba. Ez a járulék addig még 11 egyháztól nem folyt be. Ezek tehát kéretnek egyfelől a befizetés teljesítésére, másfelől a fentebb közölt határozathoz való alkalmazkodásra. Az ápril elsői tőzsdei ár 300,000 korona volt métermázsánként.

A debreceni református leánynevelőintézet ünnepélyei. Egész fogalom már a „Dóczi”, nemcsak Debrecenben, hanem a vidéken is. Szinte azt mondhatnók, nincs talán olyan intelligens ember, nő, aki — legalább hírből — ne ismerné. Igen sok-sok ezerre megy azoknak a száma, akik szellemi kincseiket ez intézetben nyerték. S amint öregbülnek falai, vele öregbül dicsősége is. Az utóbbi hetekben tartott ünnepélyeinek fényes sikerei mindennél ekesebben hirdetik azt a nevelőmunkát, mely falai között folyik.

A református polgári leányiskola — az intézet legifjabb hajtása — 1924. évi március hó 30-án, d. e. 11 órakor, az „Uránia” színházban rendezett egy fényesen sikerült matinét. Kiemelendő, hogy e nagyrahitott, igen népes iskolának színvonalát messze túlhaladta az, amit bemutatott.

Az értékes és látványos műsor számait egy nyitány vezette be, melyet a polgári fiúiskola zenekara játszott — Csósz László tanár vezetésével, — meglepő precizitással. A tavaszi dal karének kifejezésre juttatta azt az örömet, melyet a tavasz és az ifjúság ébreszt bennünk. Bájosan énekelt *Kerekgyártó Margit* II. B) oszt. növendék „Volt egyszer egy kicsiny virág” c. dalt. Sok taps lön jutalma. — Énekkar kísérettel szavalt *Bohus Aranka* I. B) oszt. növendék Arany János: „Tudós macskája” c. költeményét igen nagy sikerrel. — Valóban művészi volt *Módy Boriska és Szabó Eteleka* II. A) oszt. tanulók „Zenélő-óra” menuettje. Meg is kellett ismételnök. Majd Vörösmarty Mihály: „Szép Ilonka” c. melodramáját adta elő *Lindenmayer Valéria* III. B) oszt. növendék — színes élőképekkel élénkítve, — frenetikus hatással. *Szép Ilonka: Szele Noémi* IV. B) oszt., *Mátyás: Süvöltés Kata* IV. A) oszt., *Ősz Péterdy: Fodor Juliska* IV. A) oszt. növendékek voltak. — Az ünnepély ki-magasló száma „Tavaszi az iskolában” c. daljáték volt, melyet *Tóth Árpádné* református tanítóképző-intézeti tanárnő ültetett át magyarrá. A szép egyenruhás, kedves leánysereg víg jelenetet varázsolt az iskola komoly levegőjébe. — Végül a „Cigánykaraván” színes felvonulása és hatásos éneke következett. Meglepő ügyességgel léjtett *Vidovich Júlia* IV. B) oszt. növendék. — A közönség a polgári fiúiskola zenekarának indulójára oszlott szét, fel-frisülve a sok szép, bájos látványtól.

Illesse teljes elismerés *dr. Vekerdy Béláné* igazgatónőt és a tanárkar tagjai közül: *Kovács Júlia* énektanárnőt — a legfáradhatatlanabb munkását az ünnepélynek. Továbbá: *Nánay Béláné* és *Zoványi Ilonka* tanárnők járultak hozzá a fényes ünnepély sikeréhez, ami fáradságuknak legszebb jutalma.

A debreceni református leányközépiskola 1924. évi április hó 10. és 11-én d. u. 3 órai kezdettel — Debrecen nagy költőjének, *Csokonai Vitéz Mihály* születése 150-ik évfordulójára alkalmával — rendezett egy anyagiilag és erkölcsileg fényesen sikerült ünnepélyt a *Csokonai*-színházban. A szebbnél-szebb szavaltok, énekszámok és jelenetek felejthetetlenek maradtak azok előtt, akik abban a szerencsében részesültek, hogy láthatták. A 11-ik honv. gy.-ezred zenekara — *Nóth Antal* karnagy vezetésével — fényes nyilatnnyal vezette be az ünnepélyt. Utána *Geréby Pálma* III. B) osztályú növendék igen szépen adta elő a „Prologus”-t.

Majd *kis leányok — nagy leányok* bájos jelenete következett. A *leányközépiskola énekkara — Horváth Károly* énektanár vezetésével — Csokonai egyik örökszép dalát énekelt. zajos hatást váltva ki a közönségből. Most jött az előadás fénypontja, *Csokonai: „Dorottya”*-ját játszották a növendékek felejthetetlen kedvességgel. A sok bájos kis leány egymást felülmúlta ügyes előadással, énekkel és kellemes megjelenéssel. Meglepő, bátor, biztos volt mindnyájuk fellépése. Határozott színészi talentum nyilatkozott nem egy növendék szereplésében. Dícséret illeti mindenik szereplőt! Ismét a *leányközépiskola énekkara* adott elő egy Csokonai-dalt igen nagy melegséggel, ami az énektanár buzgó munkájának eredménye. A közönség egy ragyogó előadás emlékével gazdagabban távozott a színházból.

A szép siker oroszlanrésze illeti „*Tili néni*”, az intézet lelkét, igazgatónőjét. Mellette fáradhatatlanul munkálkodott a jó „*Teréz néni*”, *Mátéfi Mária-val*, akik méltán büszkék lehetnek sikerükre. Igen derekas munkát végzett *Péterffy László* tanár, aki *Dorottya* színrehozatalával a betanítás nehéz munkáját végezte. De meg kell emlékeznünk *Halassy Mariska* színésznőről is, aki a szavaltokat olyan gyönyörűen betanította. *Ch. Perczel Karola* a szép táncok megtanításával remekelt.

Boldog iskola az, amelynek ilyen tanárgárdája van, mint a Dóczi-intézetnek! Nemcsak az elméleti kiképzésre helyez főszólyt, hanem minden szép, nemes és a gyakorlati életben hasznos, ügyességekre és fel-lépésre is előkészíti növendékeit! **Dr. B. K.**

Szives tudomásul kéri venni az egyházkerületi penztári hivatal, hogy a hivatalos portó igazolványok további átvételét az 1923-ról kénytelen megszüntetni és számadását lezárva, a fedezet utalványozásáért felterjeszteni, mert a pontos hivatalok nem szenvedhetnek további károsodást a késedelmeskedők pontatlanságáért. Ahonnan még nem volt beküldve az igazolvány, majd méltóztassanak a beküldést arra az időre halasztani, amikor az 1924-ik évi hivatalos postai költségekről szóló igazolványokat kérjük be. Egyébként jövőre az eljárás meg van könnyítve arra az esetre, ha a postahivatal az igazolványt nem hajlandó aláírni. Ugyanis ft. püspöki hivatal 796—1924. sz. a. kelt felterjesztésére a Vallás- és Közoktatásügyi miniszterium 27,994—1924. II. sz. a. így intézkedik: „Amennyiben a postahivatalok a hivatalos bélyegek felhasználásáról a postai feladókönyvek alapján összeállított kimutatást aláírni nem volnának hajlandók: úgy a levél bélyegek felhasználása a postai feladókönyvvel annak mintájára elkészített feladójegyzékkel igazolandó”. Az ilyen módon kiállított kimutatás a 27,994—1924. II. miniszteri leiratra való hivatkozás mellett azzal zárandó le, hogy az igazolványt a postahivatal nem levén hajlandó aláírni, az idézett számú miniszteri rendelvénnyel alapján a kimutatást kiállította . . . . . református lelkész. (Pecsét helye.)

Kiadóhivatali üzenet.

Református theol. akad. Kálvin János köre Budapest. Igen sajnáljuk, hogy nem vagyunk abban a szerencsés helyzetben, hogy „tisztelet példánnyal” szolgálhassunk.

H. F. P. úr H.-bőszörmény. Csak a 9-ik számot tudtuk megküldeni, miután az 1. és 6. szám példányai teljesen elfogytak.

Alakult: 1869. évben.
Alap- és tartaléktőkék: 15 milliárd K.

Magyar Leszámítoló és Pénzváltó Bank debreceni fiókja

Bankosztály: Áruosztály:
Piac-utca 26. Piac-utca 26.
Telefon: 11-66.
35. és 941. szám. Telefon: 11-67.
11-68.

Bankosztálya:

Elfogad betéteket csekk- és folyószámlára, valamint betéti könyvekre a legelőnyösebb kamatozás mellett.

Vesz és elad külföldi kifizetéseket (devizákat) és valutákat a legmagasabb napi árfolyamon.

Elfogad tőzsdéi megbízásokat és az összes külföldi piacokra szóló átutalásokat.

Áruosztálya:

Vesz mindennemű mezőgazdasági terményeket a legmagasabb napi árfolyamon.

FITTLER SÁNDOR

orgona-, orgonasíp- és harmónium készítő vállalata
PESTERZSÉBET, Erzsébet-u. 23.

Készít elsősorban modern gépezetes és legnyomású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben.

Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípok

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnyomású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűjtató berendezések készítése.

Szívó és nyomó rendszerű harmoniumok készítése, javítása és hangolása. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervszellettel és költségvetéssel készséggel szolgálok. — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

Debrecen sz. kir. város
és a Tiszántúli református egyházkerület

„MÉLIUSZ“

könyvkereskedése, könyvkiadóhivatala,
zenemű-, papír- és írószerkereskedése
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ.

1924. évi április hóban a zsoldtárak a következők:

4° quartalak, nagybetűs zsoldtár

papirkötésben . . . . . K 60000
félvászon kötésben . . . . . K 63000
egészvászon kötésben . . . . . K 77200

8° oktáv alakú zsoldtár

papirkötésben . . . . . K 31500
félvászon kötésben . . . . . K 34300
egészvászon kötésben . . . . . K 40000

16° iskolai kiadású zsoldtár

papirkötésben . . . . . K 22900.—
félvászon kötésben . . . . . K 25000.—
egészvászon kötésben . . . . . K 32200.—

32° legkisebb zsoldtár

papirkötésben . . . . . K 17200
félvászon kötésben . . . . . K 20000
egészvászon kötésben . . . . . K 22300

Megjegyezni kívánjuk, hogy ezen árak csak most vannak érvényben és az esetben, ha az Országos Pénzügyi Tanács a földadó lerovására újabb és magasabb búza árat állapít meg, úgy az itt közölt árak is emelkedni fognak.

Konfirmációra most jelent meg!
7-ik kiadás.

SOLTÉSZ JÁNOS: KONFIRMÁCIÓI KÁTÉ

Átnézte és átdolgozta Soltész Elemér tábori püspök.

Alapára —50. Mai szorzószám 5500.—
Bolti ára tehát . . . . . K 2750.—

Ez a legegyszerűbb, legjobban érthető és legkönnyebb, de mégis legjobb, konfirmációra előkészítő káté.

Legszébb és legjobb konfirmációi ajándék

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom.

Léleknemesítő könyvecske a konfirmándusok részére. Alapára papirkötésben —60, egészvászonkötésben —80.

KONFIRMÁCIÓI EMLÉKLAP.

Díszes kiállításban, kék nyomással és bibliai jelmondatokkal. Ára K 500.—

KONFIRMÁCIÓI ANYAKÖNYV.

1 ívre 64 gyermek neve fér!
Ára ívenként . . . . . K 1500.—

Nagy István: Konfirmációi Káté.

Alapára —20. Mai ára K 1100.—

Igénybejelentési lap

felemelt rendkívüli segélyre
Új minta! Ára K 600.—